

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/42/2024
Identifikačné číslo spisu: 8723210242
Dátum vydania rozhodnutia: 19.06.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:8723210242.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne X. D., narodenej I., zastúpenej advokátom JUDr. Viktorom Mlynkom, Nitra, Štúrova 43, proti žalovaným 1/ E. O., narodenému I., a 2/ H. O., narodenej I., obaja zastúpení advokátom JUDr. Gáborom Szárazom, Stará Ľubovňa, Garbiarska 20, v konaní o určenie vlastníckeho práva, o návrhu žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 12C/52/2023, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 31. októbra 2023 sp. zn. 8Co/35/2023 v spojení s opravným uznesením z 1. februára 2024 sp. zn. 8Co/35/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 20. júla 2023 č. k. 12C/52/2023-49 v spojení s opravným uznesením z 12. septembra 2023 č. k. 12C/52/2023-94 zamietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa žalobkyňa domáhala, aby súd uložil žalovaným povinnosť zdržať sa akýchkoľvek úkonov smerujúcich k vyprataniu žalobkyne z nehnuteľností evidovaných na LV č. XX, k. ú. H., obec E., okres J. (ďalej len „sporné nehnuteľnosti“), ďalej povinnosť zdržať sa akýchkoľvek úkonov smerujúcich k obmedzeniu žalobkyne v užívaní týchto sporných nehnuteľností a povinnosť nevstupovať alebo len obmedzene (po predchádzajúcom písomnom oznámení) do týchto sporných nehnuteľností. Vo veci samej sa žalobkyňa domáha určenia, že tieto nehnuteľnosti patrili ku dňu smrti Y. D., t. j. k 11. decembru 2017 do bezpodielového spoluvlastníctva manželov Y. D. a X. D. o veľkosti podielu 1/1.

1.1. Súd prvej inštancie po oboznámení sa s predloženými listinnými dôkazmi dospel k záveru, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia nie je dôvodným. Po uzavretí kúpnej zmluvy z 3. októbra 2013 sa novým vlastníkom sporných nehnuteľností stal kupujúci K&J - WAY s.r.o., a v priebehu času ďalšie osoby, a to E. na základe kúpnej zmluvy, vklad ktorej bol povolený dňa 10. februára 2014 a žalovaní na základe kúpnej zmluvy, vklad ktorej bol povolený 26. mája 2023. Žalobkyňa tvrdí, že nehnuteľnosť užíva po celú dobu aj po jej prvom odpredaji a táto predstavuje jej obydlie. Súd prvej inštancie nespochybňuje

toto jej skutkové tvrdenie. Nevysvetlila však, na základe akej právnej skutočnosti takto dom užíva aj po jej odpredaji. Listinné dôkazy neosvedčujú danosť aspoň základných skutočností, ktoré musia byť nepochybné a presvedčivé, umožňujúce prijať záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má dočasná ochrana poskytnúť. Z predloženého trestného oznámenia ako aj zo samotného konštatovania žalobkyne vyplýva, že po udalosti z 12. júna 2023 došlo k čiastočnej konsolidácii pomerov, k ustaniu tlaku nových vlastníkov na jej vypratanie z nehnuteľnosti. Žalobkyňa ničím neosvedčila, že v užívaní nehnuteľnosti jej žalovaní neustále bránia výmenou zámkov na nehnuteľnosti, čím majú bezprostredne zasahovať do jej domovej slobody. Je možné prisvedčiť tvrdeniu žalobkyne, že žalovaní v prípade uchopenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti jej prevzatím sú povinní preukázať sa právnym titulom, rozsudkom na vypratanie a následne v prípade nesplnenia povinnosti povinným v stanovenej lehote zákonným spôsobom sa domáhať vykonateľnosti rozhodnutia súdu, nemôžu konať svojvoľne ani svojpomocne. Neodkladné opatrenie nie je možné nariadiť, pretože žalobkyňa neosvedčila nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy. Už od roku 2013 žalobkyňa mala vedomosť o povinnosti nehnuteľnosť vypratať, ako je to zrejmé z kúpnej zmluvy. Strata obydlia jej hrozila ešte v skoršom období zriadením záložných práv na nehnuteľnosť a exekučných záložných práv. Bola oboznámená o predaji nehnuteľnosti v dobrovoľnej dražbe. Žalovaní po výzve žalobkyne sa vypratanie nehnuteľnosti v mesiaci jún 2023 v dôsledku jej obrany deklarovanej právnym zástupcom nepokračovali v ďalšom konaní smerujúcom k zbaveniu žalobkyne jej obydlia, upustili od daného konania. Jej postavenie sa teda nezhoršuje a žalobkyňu nehrozí žiadna bezprostredná ujma.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“), na odvolanie žalobkyne, uznesením z 31. októbra 2023 sp. zn. 8Co/35/2023 v spojení s opravným uznesením z 1. februára 2024 sp. zn. 8Co/35/2023 zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, že nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil žalovaným 1/ a 2/: povinnosť zdržať sa akýchkoľvek úkonov smerujúcich k vyprataniu žalobkyne zo sporných nehnuteľností (výrok I.), povinnosť zdržať sa akýchkoľvek úkonov smerujúcich k obmedzeniu žalobkyne v užívaní sporných nehnuteľností (výrok II.) a povinnosť nevstupovať alebo vstupovať len obmedzene (po predchádzajúcom písomnom oznámení) do sporných nehnuteľností (výrok III.).

2.1. Žalobkyňa v odôvodnení návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia poukázala na skutočnosti, ktoré budú komplexne riešené v rámci dokazovania vo veci samej, a ktoré sa týkajú uzavretia simulovanej kúpnej zmluvy z dôvodu vyplatenia dlhov žalobkyne a jej manžela s tým, že po splatení tohto dlhu kupujúcemu, teda spoločnosti, ktorá za žalobkyňu a jej manžela vyplatila ich dlhy, budú nehnuteľnosti na nich spätne prevedené. Z doposiaľ predložených listinných dôkazov nie je úplne zrejmé akým konkrétnym spôsobom a v akej výške mala žalobkyňa vyrovnáť vzniknutý dlh voči spoločnosti K&J - WAY, s.r.o. Žalovaní zároveň vo svojom vyjadrení nerozporovali to, že mali snahu vystáňovať, resp. vypratať žalobkyňu z dôvodu ich vlastníckeho práva. Žalovaní sa nevyjadrili k tomu, či v čase kúpy nehnuteľnosti mali vedomosť o tom, že žalobkyňa túto nehnuteľnosť obýva, tak ako to sama uvádza a vo svojom vyjadrení uviedli, že táto nehnuteľnosť už nemá byť od roku 2021 obývaná a je v neobývateľnom stave, napr. aj z dôvodu odpojenia médií. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že je pravdou to, že žalovaní nemajú exekučný titul, ktorý by ich oprávňoval k vyprataniu žalobkyne. Tiež poukázal na to, že v čase jeho rozhodovania už ustáli ataky žalovaných na vypratanie žalobkyne s tým, že už nedochádzalo z ich strany k výmene zámkov, čo však ale žalobkyňa vo svojom vyjadrení poprela a uviedla, že aj po tom čo podala na žalovaných trestné oznámenie, z ich strany dochádzalo k výmene zámkov a k naliehaniu na to, aby nehnuteľnosť vypratala. Tieto skutočnosti sa javia ako rozporné, keďže žalovaní tvrdia že nehnuteľnosť je neobývaná, a že žalobkyňa tam má iba nejaké hnutelné veci, čo by znamenalo, že im nič nebráni, aby s nehnuteľnosťou mohli disponovať. Na druhej strane žalobkyňa uvádza, že žalovaní dlhodobo, až do súčasnosti, jej bránia v užívaní nehnuteľnosti napr. aj výmenou zámkov.

2.2. Odvolací súd poukazuje na to, že v konaní o nariadení neodkladného opatrenia sa nevykonáva také dokazovanie aké je možné a potrebné vykonať pri rozhodovaní o veci samej, pričom navrhovateľ neodkladného opatrenia musí osvedčiť danosť svojho práva, ako aj neodkladnosť úpravy pomerov medzi stranami sporu. Žalobkyňa tvrdí, že kúpna zmluva, na základe ktorej došlo k prevodu vlastníckeho práva je neplatným právnym úkonom a neplatné sú aj následné prevody vlastníctva, teda aj prevod vlastníctva na žalovaných a títo jej bránia v užívaní nehnuteľnosti, ktorá je jej obydľím. Tieto skutočnosti, podľa názoru odvolacieho súdu zakladajú dôvodnosť nariadenia neodkladného opatrenia, pričom z doteraz

vykonaného dokazovania nevyplýva, aby nariadenie neodkladného opatrenia zásadným spôsobom obmedzilo právne postavenie žalovaných, ktorí sa zároveň nevyjadrili, aby predmetná nehnuteľnosť bola ich jediným obydľím, a aby takýmto spôsobom bolo zasiahnuté do ich práv. O trovách konania ohľadom nariadenia neodkladného opatrenia rozhodne súd prvej inštancie v rámci rozhodnutia vo veci samej.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali žalovaní dovolanie, jeho prípustnosť vyvodzovali z § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), pretože odvolací súd v záhlaví neoznačil právneho zástupcu žalovaných a zároveň dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nedoručoval právnenému zástupcovi žalovaných, čím došlo k porušeniu práva žalovaných na spravodlivý súdny proces. Odvolací súd ďalej nevenoval náležite pozornosť všetkým skutočnostiam v predmetnej veci, tieto nesprávne vyhodnotil a odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia je potrebné považovať za nezákonné, nezrozumiteľné až arbitrárne, ktoré sa odkláňa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Žalovaní navrhli, aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a uplatnili si nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Zároveň navrhli odložiť vykonateľnosť napadnutého uznesenia odvolacieho súdu.

4. Žalobkyňa sa k dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaných treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Žalovaní prípustnosť svojho dovolania vyvodzujú z § 420 písm. f) CSP.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a) až f) CSP.

9. Z judikatúry najvyššieho súdu (R 21/2018 a R 76/2018) vyplýva, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení, ktoré spĺňa kritérium prípustnosti dovolania „vo veci samej“, a ktorým sa „konanie končí“ v zmysle § 420 CSP je také, ktoré konzumuje vec samú. Jedná sa o prípady, kedy rozhodnutie o neodkladnom opatrení je iniciované a vydané ešte pred konaním vo veci samej a zároveň, na ktoré už nebude nadväzovať konanie vo veci samej. Ide teda o rozhodnutia, u ktorých sa nepredpokladá, že budú po ich vydaní dotknuté meritórnym rozhodnutím vydaným v súvisiacej veci. Rozhodnutia, ktoré nekonzumujú vec samú, sú najmä tie, ktoré sú vydané v priebehu súvisiaceho konania vo veci samej (obdobne napr. 9Cdo/180/2020, 9Cdo/194/2021, 3Cdo/20/2024 a iné).

10. Preto dovolací súd skúmal, či napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení v prejednávanej veci je rozhodnutím vo veci samej, prípadne rozhodnutím konečným, ktorá povaha rozhodnutia by otvárala dovolaciemu súdu možnosť preskúmať prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a dospel k záveru, že v danom prípade prípustnosť podaného dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je daná.

11. Dovolací súd zastáva názor, podľa ktorého uznesenie, ktorým odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, že nariadil neodkladné opatrenie (v rozsahu uvedenom v bode 2. tohto uznesenia

dovolacieho súdu), nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej. Rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej je rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie buď potvrdzuje alebo mení, ale napr. i rozhodnutie o neodkladnom opatrení, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu (pozri aj rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Obdo/76/2016 a odbornú právnickú literatúru - Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol.: Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 1. vydanie, 2016, str. 1111). Ako už je uvedené v bode 9. tohto uznesenia dovolacieho súdu, taká situácia môže nastať predovšetkým v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP. V prejednávanej veci ale o takýto prípad nejde, pretože neodkladné opatrenie bolo vydané počas trvania konania vo veci samej, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 12C/52/2023 o žalobe, v ktorej sa žalobkyňa domáha určenia, že sporné nehnuteľnosti patria ku dňu smrti Y. do bezpodielového spoluvlastníctva manželov žalobkyne a Y. D. o veľkosti podielu 1/1. Žalobkyňa podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia spolu s touto žalobou. V danom prípade bolo predmetom dovolacieho prieskumu rozhodnutie odvolacieho súdu vydané počas konania, ktoré s vecou súvisí, teda v čase, kedy existoval predpoklad, že pomery upravené neodkladným opatrením budú po jeho vydaní dotknuté meritórnymi rozhodnutiami vydanými v súvisiacej veci. Charakter dočasnosti a provizórnosti neodkladného opatrenia nemusí vyplývať len zo znenia enunciátu rozhodnutia, ale aj zo samotného odôvodnenia rozhodnutia.

12. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalovaných z § 420 písm. f) CSP nevyplýva, dovolací súd odmietol ich procesne neprípustné dovolanie podľa § 447 písm. c) CSP bez skúmania, či v konaní došlo k dovolateľmi namietanej procesnej nesprávnosti.

13. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

14. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.